

L•E•E•S•W•I•J•Z•E•R

Als een vogel in een kooi

Charlotte Gingras

Averbode, 2000

f 22,50 / Bfr 395

Je bent 15, je houdt van dieren en van tekenen en je zou graag heel veel vrienden willen hebben, maar die heb je niet. Bovendien zijn je vader en je moeder zo goed als uit elkaar. Van niemand krijg je de aandacht die je verdient. Het is een situatie die niet denkbeeldig is voor heel wat jonge mensen. Omwille van die grote herken- en inleefbaarheid maakte Charlotte Gingras van deze probleemsituatie dan ook een verhaal. Dat verhaal gaat over Mira, een meisje dat op een dag geconfronteerd wordt met een nieuwe leerling in de klas. Die leerling heet Cath en ze is

niet alleen bloedmooi, maar ze weet ook van aanpakken. Mira begrijpt dat Cath anders is dan zij zelf, niet zo zwijgzaam namelijk en helemaal zonder scrupules. Dankzij Cath leert Mira dat ze voor zichzelf moet opkomen. Beetje bij beetje komt ze ook tot het besef dat ze niet zomaar iemand, maar op haar manier uniek is. Toch komt het tussen Cath en Mira tot een breuk. Mira wil zelfs nooit meer nog een vriendin. Wanneer op de koop toe haar vader sterft, stort Mira's wereld helemaal in elkaar en ten einde raad slaat ze op de vlucht. Dit is meteen het hoogtepunt van het spanningsweb dat rond de figuur van Mira in het verhaal wordt opgebouwd. Als lezer vrees je zelfs even dat het met Mira verkeerd zal aflopen. Gelukkig is dat niet zo, want Mira vlucht in de armen van een therapeute bij wie ze langzamerhand gaat inzien dat ze de vrijheid waar- naar ze verlangt niet zal krijgen als ze die niet zelf neemt. Het verhaal over Mira wordt met andere woorden het verhaal over iemand die er na heel wat vallen en opstaan uiteindelijk toch in slaagt het negatieve zelfbeeld definitief van zich af te gooien. Uit dit alles mag blijken dat het hier om een uiterst gevoelige adolescentenroman gaat die sterk symbolisch geladen is. Heel wat jonge lezers zullen zich dan ook met Mira kunnen identificeren en dat maakt het net zo

boeiend om met het boek eventueel ook in de klas aan de slag te gaan. De subtiele verkenning van Mira's gevoelens kan namelijk leiden tot een boeiend klasgesprek. Bovendien is het verhaal bijzonder vlot en beeld- rijk geschreven en dat is voor de leerkracht Nederlands altijd mooi meegenomen. Wat mij betreft kreeg het boek in 1999 dan ook terecht de Prix du Gouverneur Général, de hoogste literaire bekroning in Canada. Benieuwd of u het met me eens bent.

SDJ

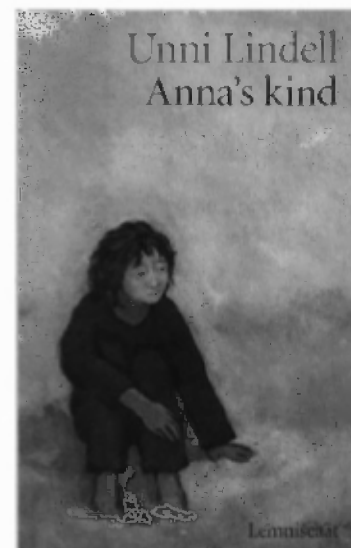
Anna's kind

Unni Lindell

Lemniscaat, 2000

f 26,50 / Bfr 483

Van de Noorse schrijfster Unni Lindell kennen we onder andere *De Zuigzoen*, een opmerkelijk verhaal over vriendschap en emoties. Met *Anna's kind* schreef Lindell alweer een zeer fijn- zinnig psychologisch verhaal dat de lezer bij momenten echt naar de keel grijpt. Dit keer heet het hoofpersonage Anna. Het is vakantie door aan zee. Daar voelt ze zich aangetrokken tot het strand en het water, maar vooral ook tot Didrik, een ietwat oudere jongen die ze op een dag toe- vallig leert kennen. Anna ont- dekt bij zichzelf gevoelens die ze

nooit eerder heeft gekend, maar die gevoelens kan en durft ze niet meteen aan Didrik te tonen. Haar vriendin Amanda, die even- eens verliefd is op Didrik, doet dat wel en dat maakt Anna vreselijk jaloers. Behalve over een vakantieliefde gaat dit boek dus ook over het einde van een vriendschap tussen twee boezemvriendinnen. Die groeien immers uit elkaar door weder- zijdse jaloezie. Unni Lindell is erin geslaagd deze problematiek op een heel geloofwaardige manier gestalte te geven. Dat maakt het boek dan ook zo bijzonder. Ook in de rest van het verhaal bewijst de schrijfster dat ze inzicht heeft in de psychologie van haar perso- nages. Wanneer Anna alleen achterblijft, weet die met haar opgekropte verlangens geen

L•E•E•S•W•I•J•Z•E•R

raad. Daardoor wordt ze ongewild zwanger. Ze durft het aan niemand te vertellen. Op een dag doet ze het toch en haar ouders besluiten tot een abortus. Zeer tegen de zin van Anna, want die wil het nieuwe leven in haar buik niet zomaar doen sterven. Uiteindelijk beslist ze dan ook om het kind te houden. Het is vooral rond deze beslissing dat je in de klas een discussie kunt voeren. Op het einde van het verhaal blijven namelijk heel wat vragen over Anna en haar kind open. Die vragen kunnen de leerlingen voor zichzelf formuleren. Zal Anna haar kind kunnen opvoeden of zal haar moeder zich te veel willen bemoeien? Komt het ooit nog weer goed tussen haar en Didrik of zal de jonge vrouw alle verantwoordelijkheid alleen moeten dragen? Deze en andere vragen geven jonge mensen de kans hun eigen mening in verband met abortus en ongewilde zwangerschap onder woorden te brengen. Tegelijk krijgen ze een dieper inzicht in problemen waarmee ze vroeg of laat ook zelf kunnen geconfronteerd worden. Dat dat inzicht er komt dankzij een goed jeugdboek, kun je als leerkracht en/of pedagoog alleen maar toejuichen.

SDJ

Witte pijn

Ina Vandewijer
Davidsfonds/Infodok, 2000
f 34,50 / Bfr 595

Een debuut dat meteen een Boekenleeuw wegkaapt, dat gebeurt niet vaak. Als recensent wil je dan ook graag weten waarom dat debuut deze eer te beurt is gevallen. In wat volgt zal ik u proberen duidelijk te maken dat de prijs wel degelijk is verdiend. *Witte pijn* is het verhaal van Tim die tijdens de vakantie gaat wonen bij zijn grootvader op Victoria Island, een onherbergzaam gebied in het uiterste noorden van Canada. Daar leert Tim de gewoonten en de gebruiken van de plaatselijke bevolking kennen. De confrontatie met deze zo andere wereld

brengt bij de jonge Tim een cultuurschok teweeg. Ina Vandewijer weet deze confrontatie op een geloofwaardige manier weer te geven. Ze beschrijft immers op een heel directe manier de twijfels en de angsten die Tim temidden van de Inuits, want zo heet dit volk, kenmerken. Voor Tim is het elke dag weer vechten. Vechten tegen de natuur. Leven en overleven, daar komt het op aan. Een absolute climax in het boek vormde voor mij de passage waarin Tim in een sneeuwstorm terechtkomt en meer dan ooit tevoren moet vechten voor zijn leven. Het gevecht tegen de natuur en voor zichzelf bereikt hier immers zowel inhoudelijk als verteltechnisch gezien een hoogtepunt. Tegelijk betekent het voor Tim een keerpunt in zijn jonge bestaan: voor het eerst gaat hij nadenken over zijn eigen doen en laten en over de zin en onzin van het leven. Zo krijgt het avonturenverhaal over de jonge halfbloed Inuit vooral naar het einde toe een filosofische ondertoon.

Wie deze roman leest, moet even wennen aan de structuur ervan. Het boek valt immers uiteen in drie verhalen waaronder een parallelverhaal over een pas geboren ijsbeer die net als Tim moet vechten om te overleven. Even wennen is het ook aan de setting van de gebeurtenissen, want het geheel speelt in een voor de lezer niet meteen ver-

trouwde omgeving, maar dat maakt het juist zo spannend. Samengevat kan ik het debuut van Ina Vandewijer een indringend verhaal noemen dat het wil hebben over het leven en de dood en over de groeiende vriendschapsband tussen een jongen en zijn grootvader. Het samenbrengen van twee generaties leidt in tegenstelling tot wat in sommige andere verhalen gebeurt in dit boek niet tot een conflict. Jong en oud hebben hier namelijk wat van elkaar te leren. Dat is dan ook de boodschap die de auteur volgens mij wil uitdragen. Het resultaat is een navoelbaar boek dat geschikt is voor jongeren vanaf dertien jaar.

SDJ

L•E•E•S•W•I•J•Z•E•R

Kermis in de hel

Norman Silver

Lerniscaat, 2000

f 28,50 / Bfr 501

Wanneer u op zoek bent naar een historisch goed gedocumenteerd en tegelijk spannend verhaal rond de problematiek van de Apartheid, dan raad ik u aan het nieuwste boek van Norman Silver te lezen. In *Kermis in de hel* brengt deze vanuit Zuid-Afrika naar Engeland geëmigreerde auteur namelijk een nuchtere schets van de zorgen en problemen van enkele Zuid-Afrikaanse jongeren die dagelijks met het fenomeen Apartheid geconfronteerd worden. Deze jongeren hebben allemaal een andere achtergrond. Reena is blank, Thulani is zwart, Rebecca is een kleurlinge en Jay is Indisch.

Toch klikt het tussen deze vier mensen en dat is het wat dit boek zo waardevol maakt. De grondgedachte namelijk dat echte vriendschap niets te maken heeft met wie je bent, maar alles met hoe je bent. Voor elk van deze vier meisjes is het leven in Johannesburg haast ondraaglijk geworden. Reena bijvoorbeeld maakt van dichtbij mee hoe er vermoord en verkracht wordt en ze ziet ook hoe drugs het leven van jonge mensen kapot maken. De opeenstapeling van slechte gebeurtenissen maakt van het verhaal dan ook een echt kommer- en kwelboek. Terwijl je het boek leest, krijg je gaandeweg steeds meer medelijden met het trieste bestaan dat Reena en haar vriendinnen in Johannesburg leiden. Als lezer zoek je met de personages als het ware mee naar een uitweg en je bent dan ook blij wanneer die er eindelijk komt. Op een dag leren Reena en haar vriendinnen immers een zwarte kunstenaar kennen en die zet de jongeren ertoe aan om hun gevoelens ten aanzien van de gebeurtenissen in hun land in een schilderij tot uitdrukking te brengen. Op die manier krijgt het leven van deze vier jonge mensen uiteindelijk toch weer zin en dat is voor de lezer echt wel een opluchting. Met zijn verhaal toont Norman Silver aan dat een toekomst waarin Apartheid geen rol meer speelt verder ligt dan we door-

gaans denken. Het lijkt mij dan ook zeer zinvol om hierover met de leerlingen te debatteren. Zo'n debat kunt u na lectuur van het boek organiseren, maar het is ook mogelijk om het als opstapje naar het verhaal toe te gebruiken.

SDJ

Golfbewegingen

Hilde Hagerup

Piramide, 2000

f 24,95 / Bfr 495

Anna Rise is twaalf en zit in het laatste jaar van de basisschool. Echt gelukkig is Anna niet, want ze heeft een beugel, een bril en een wipneus. Die vallen vooral op wanneer Anna in de buurt is van Emma, want Emma is precies het omgekeerde en zoveel mooier. Aan de ene kant voelt Anna zich tot Emma aangetrokken, aan de andere kant wil ze graag van haar af. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Zo zou je *Golfbewegingen* van de Noorse schrijfster Hilde Hagerup kunnen samenvatten. Een jeugdroman die het wil hebben over pesten en gepest worden, een maatschappelijk fenomeen dat kenmerkend is voor een tot het uiterste tóe geïndividualiseerde samenleving waarin heel wat mensen zich ten koste van anderen op het voorplan proberen te profileren. Over deze pijnlijke problematiek zijn

al heel wat boeken verschenen. Toch is dit boek niet zomaar het zoveelste in de rij. Door de subtiele verkenning van gevoelens is het verhaal over Anna een fijnzinnige roman geworden en een veelbelovend debuut.

In elf hoofdstukken laat de schrijfster het meisje Anna vertellen hoe het tussen haar en Emma tot een breuk is kunnen komen. Hierbij slaagt Hagerup er volgens mij heel goed in een evenwicht te vinden tussen de vertellende Anna enerzijds en de belevende Anna anderzijds. Daar waar Anna de pesterijen in haar herinnering opnieuw beleeft, kan de lezer zich trouwens perfect met het slachtoffer identificeren. Tegelijk zal die lezer de moedige daad die Anna aan het eind van het verhaal stelt – ze bijt dan in Emma's hand – door het gekozen vertelstandpunt beter kunnen appreciëren. Dit eigentijdse verhaal dat bruikbaar is om tot een openhartig gesprek te komen, is dan ook een echte aanrader.

SDJ